

LISTA SIMBOLA (OZNAKA) U HIDROLOGIJI (1)

X	slučajno promjenljiva
\bar{X}	srednja vrijednost slučajno promjenljive X – uzorak
$\mu, E(\chi)$	srednja vrijednost slučajno promjenljive X – populacija
S^2	varijansa (disperzija) slučajno promjenljive X - uzorak
$D(\chi)$	varijansa (disperzija) slučajno promjenljive X - populacija
δ	srednje kvadratno odstupanje (standardna devijacija) slučajno promjenljive X -populacija
S	srednje kvadratno odstupanje (standardna devijacija) slučajno promjenljive X - uzorak
C_v	koeficijent varijacije
C_s	koeficijent asimetrije
A_χ	amplituda kolebanja slučajno promjenljive X
f_i	apsolutna frekvencija (učestalost)
f_i^*	relativna frekvencija
φ_i	gustina frekvencije
ΔX	širina klasnog intervala
$F^*(\chi_j)$	kumulativna relativna frekvencija
$P(X \leq \chi_j)$	vjerovatnoća da je $X \leq \chi_j$
$f(\chi)$	funkcija gustine vjerovatnoće
$F(\chi)$	zakon raspodjele vjerovatnoće
p	vjerovatnoća pojave
p_i	empirijska vjerovatnoća
Z	standarizovana promjenljiva
r_{xy}	koeficijent korelacije između slučajno promjenljive X i Y
$K(T)$	faktor frekvence
T	povratni period
SK	koeficijent zakošenosti
M_e	medijana
M_o	modul
F	površina sliva
Q	proticaj rijeke (oticaaj)
q	modul proticaja (specifični oticaj sa sliva)
\bar{Q}	prosječan višegodišnji proticaj
Q_{\min}	minimalni proticaj
Q_{\max}	maksimalni proticaj
W	zapremina protekle vode
T	trajanje nekog proticaja
h	sloj oticaja
t_v	temperatura vazduha
P	padavine
i	intenzitet kiše
τ	trajanje kiše
$P_{\tau,T}$	suma kiše trajanja τ sa povratnim periodom T

LISTA SIMBOLA (OZNAKA) U HIDROLOGIJI (2)

$P_{dn,T}$	dnevne sume padavina (24-satno) za povratni period T
P_{τ}	visina kiše za trajanje τ
P_{24}	visina 24-satne kiše
$\psi(\tau)$	redukciona kriva kiše jakog intenziteta
$\bar{\psi}(\tau)$	redukciona kriva kiše srednje maksimalnog intenziteta
$\psi^{\cdot}(\tau)$	redukciona kriva kiše minimalnog intenziteta
$\bar{I}_{\tau,p}$	srednji intenzitet kiše
$I_{\tau,p}$	minimalni intenzitet kiše
$S(\tau)$	maksimalna izdašnost kiše jakog intenziteta
$E(\tau)$	pomoćno vrijeme trajanja kiše
E_o	isparavanje sa slobodne vodene površine
E_T	isparavanje sa kratke trave
E_v	isparavanje sa vegetacije
E	isparavanje
L_t	dužina glavnog toka
L	hidrografska dužina rijeke
L_s	dužina sliva – rastojanje od posmatranog profila do vododjelnice na glavnom toku
L_c	rastojanje od težišta sliva do izlaznog profila
S	dužina vododjelnice
B_m	srednja širina sliva
D	gustina riječne mreže
H_s	srednja visina sliva
I_{sl}	srednji pad sliva
I_{sr}	srednji pad toka
I_{ur}	srednje uravnati pad toka
SL^{1085}	pad toka
m_v	koeficijent razvoja vododjelnice
K_l	koeficijent krivudavosti toka
K_s	koeficijent asimetrije sliva
K_n	koeficijent neravnomjernosti riječnog toka
L_l	ukupna dužina lijevih pritoka
L_d	ukupna dužina desnih pritoka
R	hidraulički radijus
I	pad vodnog ogledala
n	Maningov koeficijent hrapavosti
ω	površina poprečnog presjeka riječnog toka
χ	okvašeni (ovlaženi) profil
$q_{e,i}$	elementarni proticaj na i – toj vertikali
H	vodostaj
B_k	širina riječnog korita

LISTA SIMBOLA (OZNAKA) U HIDROLOGIJI (3)

Z	kota nivoa vodnog ogledala
„O“	kota nule vodomjera
h_{sr}	srednja dubina toka
F_r	Frudov broj
C	Šezijev koeficijent
g	konstanta gravitacije
φ	koeficijent prirodne regulisanosti riječnog toka
K	modulni koeficijent
α	koeficijent oticaja
H_{pod}	kota nivoa podzemnih voda u slivu
F_k	elementarna površina sliva
V_f	brzina infiltracije (intenzitet infiltracije)
T_c	vrijeme koncentracije
t	tekuće vrijeme
i_e	intenzitet efektivnih padavina
P_e	efektivne padavine
V_{kor}	brzina putovanja/kretanja u riječnom koritu
V_{pod}	brzina putovanja po padinama
T_p	vrijeme porasta hidrograma
T_r	vrijeme opadanja hidrograma
T_b	vrijeme baze hidrograma
T_k	trajanje efektivne kiše
t_p	„vrijeme zakašnjenja“ padavina u slivu
Δt	period diskretizacije vremena t
ΔP_e	efektivne padavine za period Δt
q_{max}	maksimalni modul oticaja
CN	hidrološko-zemljišno-biljni kompleks
Q_d	direktni oticaj
Q_b	bazni oticaj
Θ	parametar recesije hidrograma
W_d	zapremina hidrograma direktnog oticaja
$P_{e,d}(T)$	efektivne padavine (sloj direktnog oticaja) izazvane kišom trajanja T
$u(T,t)$	ordinata T -časovnog/satnog jediničnog hidrograma
$S(T,t)$	S-kriva za T -časovno/satnog trajanje kiše
h_d	sloj direktnog oticaja
ϕ	indeks (ravnomjerna infiltracija u vremenu)
V_c	brzina koncentracije
I_{pad}	pad padine
K_τ	koeficijent proporcionalnosti – odnos vremena koncentracije i vremena doticaja duž glavnog toka
φ	zbirni koeficijent oticaja
a_k	koeficijent koji zavisi od hrapavosti korita
F_p	pomoćna površina sliva
E	pomoćno vrijeme koncentracije

LISTA SIMBOLA (OZNAKA) U HIDROLOGIJI (4)

T_p^*	uslovno vrijeme koncentracije
a	parametar Gudričeve raspodjele
λ	koeficijent oblika hidrograma
K_s	koeficijent asimetrije hidrograma
δ	zapreminska masa zemljišta
ε	težinska vlažnost zemljišta
R_n	neto globalna radijacija
Δ	pad napona vodene pare
u	brzina vjetra
e	napon vodene pare
e_s	napon zasićene vodene pare
K_v	koeficijent razvoja vegetacije
M	masa vode koja dolazi sa okeana i mora
TR	tranzitne vodene mase
V_Q	oticaaj u mora
I_f	infiltracija
I_e	efektivna infiltracija
m	zemljišna vlaga
E_z	isparavanje sa zemljišta
T_r	transpiracija biljaka
ρ	gustina vode
v	specifična zapremina vode
ρ_s	gustina snijega
h_s	visina snijega
h_v	sloj vode u snijegu visine h_s
I_p	srednja dužina padine
K_δ	koeficijent pošumljenosti
K_j	koeficijent jezernosti
p	pritisak vazduha
G	globalno zračenje
S	direktno sunčevo zračenje
D	difuzno Sunčevo zračenje
R	refleksija Sunčevog zračenja sa Zemljine površine
a	albedo
W_0	Volfov broj
e_s	pritisak zasićene vodene pare
e	pritisak/napon vodene pare
T_d	tačka rose/rosišta
u	relativna vlažnost zemljišta
r	relativno trajanje Sunčevog sjaja
\bar{P}	prosječna visina padavina u slivu
ET	evapotranspiracija
ω	brzina vjetra

LISTA SIMBOLA (OZNAKA) U HIDROLOGIJI (5)

d	deficit vlažnosti vazduha
PET	potencijalna evapotranspiracija
ES	isparavanje sa snijega
IC	intercepcija
T_f	dio kiše koji padne na tlo kroz krošnje drveća
S_f	dio kiše koji se sliva niz deblo
P_o	koeficijent poroznosti zemljišta
K	koeficijent filtracije
V_f	brzina infiltracije
Θ_m	masena vlažnost zemljišta
Θ_v	zapreminska vlažnost zemljišta
I_{en}	pad linije energije
h_h	dubina vode
V_z	brzina širenja ultrazvuka u vodi
\vec{V}_t	brzina vode duž trajektorije
\bar{V}_ω	srednja brzina vode u dijelu poprečnog presjeka $\Delta\omega$
V_v	srednja brzina u vertikali
q_l	elementarni proticaj
R_e	Rejndolsov broj
ν	koeficijent kinematske viskoznosti
V	srednja lokalna brzina u tački
V_p	površinska brzina
d_{sr}	srednji prečnik zrna suspendovanog nanosa
P_s	proticaj suspendovanog nanosa
ρ_s	gustina nanosa
ρ_z	zapreminska gustina nanosa
g_{sm}	jedinični pronos vučenog nanosa
G_{sm}	ukupan pronos vučenog nanosa
G_m	maseni proticaj vučenog nanosa
G_d	pronos nanosa u vidu kretanja dine
\bar{V}_d	srednja brzina kretanja dine
T_l	proticaj leda
I_T	pad trenja
Q_v	proticaj u vanvegetacionom periodu
Q_l	proticaj u uslovima ledenog pokrivača
G	proticaj nanosa
η	prosječni višegodišnji koeficijent oticaja
$D(T)$	deficit voda u malovodnom periodu trajanja T
IBP	indeks baznog oticaja/proticaja
Q_{95}	dnevni proticaj 95% - nog trajanja
$Q_{95}(10)$	srednje desetodnevni proticaj 95% - nog trajanja
$Q_p(T)$	srednji proticaj trajanja T p%-nog trajanja

RJEČNIK/DEFINICIJE NEKIH POJMOVA/TERMINA IZ LISTE SIMBOLA U HIDROLOGIJI

1. **varijansa/varijanca** (fr. variance), *mat.* aritmetička sredina kvadriranih razlika određenih rezultata i njihove aritmetičke sredine; kvadrirana standardna devijacija.
2. **disperzija**, (lat. dispersio) 1. rasturanje, rasipanje, razbacivanje; 2. *hem.* smjesa u kojoj su jedna ili više materija raspršene u nekoj drugoj materiji u obliku sitnih čestica; 3. *fiz.* rasturanje svjetlosnih, elektromagnetskih i drugih zračenja; **disperzija svjetlosti** *opt.* različito lomljenje zrakova raznih boja pri prelazu iz jedne sredine u drugu.
3. **devijacija**, (lat. deviatio) 1. odstupanje, skretanje, zastranjivanje, odklon od predviđenog običaja, mjesta ili pravca; 2. *mat.* razlika između jedne od niza posmatranih vrijednosti i njihovog prosjeka.
4. **varijacija**, (lat. variatio) 1. jedan od dva ili više oblika istog predmeta ili događaja, koji se ponavljaju ili naizmjenično pojavljuju u okviru iste strukture; promjena, mijenjanje; 2. *geog. i fiz.* ugao koji sjeverni kraj magnetne igle zaklapa s pravim meridijanom; magnetna deklinacija.
5. **asimetrija**, (*simetrija*, *grč.* *symmetria* – *ravnomjeran odnos pojedinih dijelova neke cjeline; skladnost, slaganje*), nedostatak simetrije, nesimetričnost, neusklađenost.
6. **amplituda**, (lat. amplitudo – obim, veličina) 1. *mat., fiz.* raspon između najmanje i najveće vrijednosti neke promjenljive veličine (talasno kretanje, oscilacije klatna, naizmjenične struje i sl.); 2. *astron.* udaljenost na horizontu između tačke izlaska i tačke zalaska neke zvijezde, 3. prostranstvo, širina, opseg.
7. **frekvencija**, (lat. frequentia – mnogobrojan, višestruk) 1. *fiz.* broj kompletnih oscilacija nekog oscilirajućeg sistema u sekundi, jedinica: herc (Hz); 2. često ponavljanje; 3. učestalost izražena jedinicom mjere; *figurativno*: biti na istoj frekvenciji – dobro se razumjeti, slagati s nekim.
8. **interval**, (lat. intervallum – ograđeni nasip) 1. razmak, razdaljina, udaljenost u vremenu ili prostoru, međuprostor, međuvrijeme, pauza; 2. *mat.* skup svih brojeva između dva data broja na brojnom pravcu.
9. **kumulativan**, (nlat. cumulativus) – koji postepeno raste, zbirni, ukupan.
10. **funkcija**, (lat. functio – vršenje, vršenje službe) 1. djelatnost, zadatak, obaveza, dužnost, posao, rad, služba, zvanje, položaj, zvanje, položaj, poziv; 2. *mat.* zavisna promjenljiva veličina koja se mijenja zavisno od mijenjanja druge veličine, tzv. argumenta.
11. **empirijski**, (*grč.* *empeiria* – iskustvo) 1. znanje stečeno iskustvom, 2. metod saznavanja pomoću iskustva.
12. **korelacija**, (lat. correlatio), međusobni odnos, uzajamna zavisnost, povezanost, srazmjera.
13. **medijana**, (lat. medius – srednji), središnjica, centar, centrala.
14. **mod**, (*engl.* mode), u matematičkoj statistici, ono obilježje slučajne veličine koje se najčešće javljaju u datoj grupi; modalna veličina.
15. **intenzitet**, (*srlat.* intensivus – jak, pojačan, napregnut, snažan, bujan) 1. unutrašnja snaga i stepen napetosti djelovanja ili doživljaja, 2. *fiz.* stepen jačine fizičkog djelovanja; veličina neke sile ili energije po jedinici površine ili mase.
16. **redukcija**, (lat. reductio, reducere – voditi nazad) 1. pojednostavljivanje nečeg složenog iz više dijelova; 2. svodenje pojedinačnog saznanja na osnovno i opšte; 3. *hem.* hemijski proces suprotan oksidaciji kojim se metal oslobađa kiseonika, sumpora, soli i sl;
17. **profil**, (*fr.* profil od *ital.* profilo prema profilare – ocrtati) 1. izgled lica ili predmeta posmatran sa strane; 2. grafički, tehnički prikaz uzdužnog i poprečnog presjeka neke građevine, arhitektonskog elementa ili drugog predmeta; u hidrologiji grafički prikaz uzdužnog i poprečnog presjeka riječnog korita, jezerskog basena i sl; 3. skup osnovnih karakteristika po kojima se neko ili nešto jasno izdvaja, diferencira od ostalih.
18. **koeficijent**, (nlat. coefficient, lat. efficere – izvršiti) *mat.* broj koji je stalni činilac, množitelj u kakvom algebarskom izrazu; veličina kojom se određuje promjenljivost neke pojave ili nekog svojstva fizičkih tijela.

19. **hidraulika**, 1. *fiz.* grana hidromehanike koja proučava praktičnu primjenu zakona o ravnoteži i kretanju tečnosti; 2. svi aparati koji funkcionišu na načelu hidraulike; **hidromehanika**, *fiz.* nauka koja proučava zakone kretanja tečnosti (*hidrodinamika*) i zakone mirovanja (*hidrostatika*), te mirovanje i kretanje tijela uronjenih u tečnosti.

20. **radijus**, (lat. radius, prema srlat. radialis, prema lat. radians – koji zrači), poluprečnik; **radijus kružnice** – udaljenost od centra do bilo koje tačke na kružnici; **radijus kugle** – udaljenost od centra do bilo koje tačke na površini kugle;

21. **Frudov broj**, ekstrapolacija krive proticaja po Frudovom broju; Polazeći od dinamike jednačine kretanja toka i nakon određene transformacije, parametar kritičnosti (FRUDOV BROJ) definisan je na sljedeći način:

$$F_{rh} = \frac{V_{sr}^2}{g \times h_{sr}}, \text{ gdje je :}$$

g = gravitaciona konstanta;

h_{sr} = srednja dubina toka

v_{sr} = srednja profilska brzina; dobije se kao odnos : $V = \frac{Q}{\omega}$;

Q – proticaj tijeke (m^3/s);

ω = površina poprečnog presjeka (m^2);

Frudov broj dat u funkciji vodostaja, to jest $F_{rh} = f(H)$, može poslužiti za ekstrapolaciju krive proticaja. Suština metode se sastoji u očitavanju vrijednosti odgovarajućeg Frudovog broja za vrijednosti H_{max} i proračuna odgovarajuće srednje profilske brzine, po jednačini:

$V_{sr(H_{max})} = \sqrt{F_{rh=H_{max}} \times h_{sr(H_{max})}}$; odgovarajuća vrijednost proticaja za maksimalni vodostaj dobije se po formuli:

$$Q(H_{max}) = \omega(H_{max}) \times v(H_{max})$$

22. **Šezijev koeficijent**; produženje krive proticaja izvan raspona (dijapazona) mjerenja proticaja naziva se ekstrapolacijom krive proticaja. Izbor metoda za ekstrapolaciju zavisi od :

- karaktera toka (kretanje vode u riječnom koritu),
- stabilnosti (nepromjenljivosti) poprečnog profila,
- raspoloživih (dostupnih) podataka.

Ekstrapolacija u zoni velikih voda smatra se pouzdanom ako se vrši do: $H_{max} + 0.2 \times (H_{max} - H_{min})$, odnosno u domenu malih voda do: $H_{min} - 0.05 \times (H_{max} - H_{min})$.

Ako u zoni ekstrapolacije nisu mjereni padovi nivoa vodnog ogledala (J) primijenije se metodi D. Stivena i Frudovog broja.

- Metod D. Stivena – ekstrapolacija krive proticaja po Stivensovoj metodi. Stivensova metoda polazi od Šezijeve jednačine* za ravnomjerno kretanje u obliku C – Šezijev koeficijent):

- $Q = C \times \omega \times \sqrt{R \times J}$, gdje su $C = \frac{1}{n} \times R^{\frac{1}{6}}$

- ω = površina poprečnog presjeka (m^2);
- R = hidraulički radijus (m);
- n = koeficijent hrapavosti po Maningu;

Pri ispunjenju uslova $\frac{h_{sr}}{B} \leq 1$, hidraulički radijus se može zamijeniti srednjom dubinom : R

$\cong h_{sr}$, gdje su. h_{sr} – srednja dubina toka; $h_{sr} = \frac{\omega}{B}$; B = širina vodnog ogledala;

(*Šezijeva formula:

$$V = \frac{1}{n} \times R^{1/6} \times \sqrt{R \times J}; \text{ gdje je:}$$

V = srednja profilska brzina (m/s),

R = hidraulički radijus (m),

J(I) = pad vodnog ogledala,

n = Manningov koeficijent hrapavosti),

23. Manningov koeficijent hrapavosti, proizlazi iz zadate Šezijeve jednačine za proračun profilske

brzine koja glasi: $V = C \times \sqrt{R \times J} = \frac{1}{n} \times R^{1/6} \times \sqrt{R \times J} = \frac{1}{n} \times R^{2/3} \times \sqrt{J}$ (\times = znak množenja); iz

ove jednačine slijedi formula za proračun Manningovog koeficijenta **n** :

$$n = \frac{R^{2/3} \times \sqrt{J}}{V}, \text{ gdje je R – hidraulički radijus (m) a dobije se } R = \frac{\omega}{\chi}; \chi = \text{okvašeni obim (u metrima)}$$

– dijelovi riječnog korita koji su direktnoj vezi sa vodom (obale i riječno dno).

24. modul, (lat. modulus – mjera, mjerilo) 1. utvrđena osnovna veličina, standard, jedinica mjere; 2. sastavni dio, komponabilni elemenat, komponenta nekog složenog sistema koja se iz njega može izdvojiti ili razmijeniti s nekom drugom iz istog sistema; 3. *mat.* apsolutna vrijednost konstantne ili promjenljive veličine, vektora, kompleksnog broja itd; 4. *fiz.* koeficijent koji se odnosi na neko fizičko svojstvo (*npr. modul elastičnosti*).

25. infiltracija, (nlat.infiltratio) 1. ulivanje, ceđenje, proceđivanje, prodiranje, probijanje (tečnosti)

26. koncentracija, (nlat.concentratio) 1. skupljanje, nagomilavanje, zgušnjavanje, zbijanje u jednoj tački; 2. postupak povećanja procenta čistog metala u rudi; 3. količina neke supstance u rastvoru; 4. sposobnost udublivanja u nešto; usredsređivanje; usredsređenost; sabranost.

27. efektivan, (srlat. effectivus, prema effectus učinjen od efficere učiniti) 1. stvaran, realan, istinit, učinjen, izvršen; 2. efikasan

28. hidrogram, grafička slika i hronološki opis proticanja neke vode u prirodi.

29. histogram, grafički prikaz distribucije frekvencije pri čemu se frekvencije niza predstavljaju pravougaonicima (stubićima).

30. parametar, (nlat. parametrum) 1. *mat.* svaka veličina koja se sadrži u nekoj funkciji ili matematičkom izrazu i koja utiče na ukupnu vrijednost te funkcije ili izraza; 2. uopšteno, veličina prema kojoj se što odmjerava, koja predstavlja mjerilo.

31. recesija, (lat. recessio, prema recedere – povratiti (se)) 1. *ekon.* Stagnacija ili usporeni ekonomski razvoj zemlje/države; 2. vraćanje, povratak, nagodba, poravnanje.

32. ordinata, (lat. ordo, 2.ordinis – red) 1. vertikalna os u koordinatama (y – osa); 2. druga koordinata tačke u uređenom paru u Dekartovom pravouglom koordinatnom sistemu (označena kao y).

33. apscisa, (lat. abscidere – odsjeći, odrezati, otkinuti), *mat.* horizontalna os u koordinatnom sistemu (x – osa).

34. indeks, (lat. index – pokazivač, kažiprst) 1. ono što ukazuje, pokazatelj, znak; 2. *ekon.* broj koji u procentima pokazuje uzastopne promjene neke ekonomske pojave; pokazatelj; 3. popis, sadržaj, spisak, registar imena, registar cijena i dr.

35. **proporcionalan**, (lat. *proportionalis*) 1, koji ima pravilan odnos dijelova prema cjelini, koji stoji u nekoj srazmjeri, srazmjeran; 2. *mat.* (o broju) koji se nalazi u određenom odnosu prema nekom drugom broju; **direktno proporcionalan** – koji raste kada neka druga veličina raste, a opada kada kad ona opada; **obrnuto proporcionalan** – koji opada kad neka druga veličina raste i obrnuto.
36. **tranzit**, (njem. *Transit* od ital. *transito* od lat. *transitus* – prelaženje, prevoz) *saobr.* 1. prevoz robe ili putnika iz jedne države u drugu, prolaženjem kroz državu koja ih razdvaja (uporedi: tranzitne rijeke); tranzitivan – prelazni;
37. **globalan**, (fr. *global* prema globe-zemaljska kugla, od lat. *globus* – lopta) 1. koji se odnosi na čitavu teritoriju Zemlje, svjetski, planetaran; 2. svestran, potpun, sveobuhvatan, univerzalan, širok; 3. približan, uopšten.
38. **difuzan**, (lat. *diffusus* od *diffundere* – razlivati) 1. koji nije koncentrisan, rasprostranjen, raspršen, razasut; 2. razvučen, preopširan; **difuzija** – 1. širenje, rasprostiranje, razlivanje; 2. *fiz.* širenje svjetlosnih zraka u raznim pravcima, poslije prolaska kroz poluprovodnu sredinu ili odbijanja od neravne površine; 3. *hem.* spontano prodiranje molekula iz jedne sredine u drugu kroz njihove dodirne površine.
39. **refleksija**, (lat. *reflexio*) *opt.* odbijanje svjetlosti od neke površine;
40. **albedo**, (lat. *albedo* od *albus* – bijel, sjajan) *fiz.* moć odbijanja svjetlosti; odnos odbijanja svjetlosti sa nekog tijela prema količini primljene (obično Sunčeve) svjetlosti;
41. **evaporacija**, (lat. *evaporatio*, prema *vapor* - para) pretvaranje tečnosti u paru, isparavanje; odstranjivanje vlage radi dobijanja suve ili kondenzovane supstancije; **evaporator** – isparivač.
42. **evapotranspiracija** (ET), sumarno isparavanje vode u slivu, koje se sastoji od isparavanja vode sa terena i transpiracije kroz biljke; evapotranspiracija predstavlja pojavu, na koju, pored svih meteoroloških parametara, posebno utiče vlažnost (saturacija) zemljišta, a na obraslo zemljište i vrsta kulture koja na njemu raste i stepen razvoja iste; **transpiracija** – *biol.* izlučivanje vode iz biljaka
43. **deficit**, (lat. *deficit* od *deficere* – nedostajati) manjak, negativna razlika između prihoda i rashoda;
44. **intercepcija**, podrazumijeva proces zadržavanja dijela padavina na krošnjama drveća, deblu, granama i lišću; ovaj dio padavina ne dopijeva do tla (topografske površine) već se kasnije vraća u atmosferu kao vodena para; ovaj dio vode ne učestvuje u oticaju i zato se zove gubitak vode intercepcijom;
45. **trajektorija**, (nlat. *traiectoria* od srlat. *traiectorius* – prebačen) 1. *mat.* kriva linija koju neka tačka opisuje u prostoru ili ravni tokom kretanja; 2. *fiz.* putanja kretanja nekog tijela u prostoru, na primjer: putanja topovskog ili puščanog zrna od otvora cijevi do udara u prepreku.
46. **viskoznost, viskozitet**, (lat. *viscosus* – ljepljiv, od *viscum* – ljepak od imele) 1. svojstvo tečnosti da se opire promjeni položaja svojih molekula; 2. ljepljivost, tegljivost, gustina.
47. **interpolacija**, (lat. *interpolatio*) *mat.* postupak kojim se između dviju poznatih vrijednosti neke funkcije umeću vrijednosti neke nove, po pravilu prostije funkcije, tako da ova ne odstupa od date funkcije preko željene granice.
48. **ekstrapolacija**, 1. proširivanje zakonitosti ili zaključaka ustanovljenih za jedno područje na šire, još neispitano područje; 2. *mat.* metod za izračunavanje približne vrijednosti neke funkcije $f(x)$ van intervala u kojem su njene vrijednosti u nizu tačaka date ili poznate.

ZNAČENJE SKRAĆENICA

astron. – astronomija; **biol.** – biologija; **v.** – vidi, **geogr.** – geografija; **geol.** – geologija; **grč.** – grčki; **ekon.** – ekonomija; **engl.** – engleski; **ital.** – italijanski; **lat.** – latinski; **mat.** – matematika; **meteor.** – meteorologija; **njem.** – njemački, **nlat.** – novolatinski; **srlat.** – srednjovjekovni latinski; **fig.** – figurativno; **fiz.** – fizika; **fr.** – francuski; **opt.** – optika; **hem.** – hemija;